

Posudek vedoucího/oponenta vysokoškolské kvalifikační práce:

Název práce: Výpovědní možnosti materiální kultury Sarmatů v Dolním Povolží ve 3.–4. století

Autor práce: Nikita Tarassenko

Autor posudku: prof. PhDr. Eduard Droberjar, Dr.

Doporučuji k obhajobě (vepsat ano / ne): ANO

Jednotlivá hodnotící kritéria (uvést u každého bodu známku A–F):

- 1) Hodnocení dodržení zadání a jeho naplnění. **B**
- 2) Struktura práce (přítomnost kapitol podstatných pro splnění cílů práce a relevance jejich obsahu), logika výstavby kapitol. **B**
- 3) Metodika práce. **C**
- 4) Práce s literaturou a dodržení citačních norem. **B**
- 5) Jazyková a pravopisná úroveň práce. **B**
- 6) Kvalita a úroveň obrazové přílohy, včetně jejího provázání s textem. **C**
- 7) Celkové hodnocení práce (výsledný průměr vypočítaný ze známek jednotlivých bodů)¹. **B**
- 8) Slovní komentář, připomínky, náměty, otázky k obhajobě (možno rozepsat).

KARCH FF UHK: Bakalářská práce, 135 čís. stran, 19 obrázků, 7 tabulek.

Modifikovaná bakalářská práce N. Tarassenka (prvně předložená v roce 2019) je výrazně zlepšenou verzí. Úvodem je třeba prohlásit, že práce v zásadě splnila zadání. Jejím cílem bylo zhodnocení významu pozdně sarmatské kultury v mladší době římské na území jihozápadního Ruska, východní Ukrajiny a západního Kazachstánu. Autor se zabýval vybranými aspekty nomádské kultury, a to zejména sociální strukturou společnosti, vojenskými aspekty a typy militarií. Proto se zaměřil na pohřební ritus a typy hrobových lokalit. Vyšel ze soupisu vybraných čtyřiaadvaceti lokalit (jinak jich je známých několik stovek), které vyčlenil do čtyřech regionů. Katalog je přehledný a jednoduchý bez detailních klasifikací jednotlivých typů artefaktů.

Nejprve se věnoval definování jednotlivých regionů a výpovědním možnostem archeologických pramenů z hrobových lokalit. Pohřební ritus – jak známo kostrový – má řadu různých specifik, v nichž se odráží různorodé kulturní propojování v exponovaném teritoriu. Myslím, že N. Tarassenko se v problematice dobře zorientoval.

¹ Numerické hodnoty známek: **A** – 1,0; **B** – 1,5; **C** – 2; **D** – 2,5; **E** – 3; **F** – 4.

Důležitou úlohu u Sarmatů měla militaria (meče, dýky, luky a šípy, méně kopí). Mezi prestižní artefakty řadí římské bronzové a zejména stříbrné a skleněné nádoby. Do této kategorie bych rozhodně nedával zrcátka, přesleny železné nůžky a nože, brousíky a běžné železné event. bronzové spony. Kapitola o specifických artefaktech je povrchní, a tudíž i velmi krátká, když v ní jsou uvedeny jen pružinové nůžky (navíc zmíněné výše) a kvadratické nádoby. Jinak o početných keramických nálezech se v práci příliš informací neobjeví. Charakteristiku jednotlivých artefaktuálních kategorií autor pojal jen velmi orientačně a méně systematicky. Naopak detailněji a promyšleněji se věnoval hrobům bojovníků. Tuto kapitolu v návaznosti na další, tj. o modelu společnosti a rekonstrukci způsobu jejich života, považuji spolu s obsáhlou pasáží o pohřebním ritu za nejvydařenější.

Hlavním problémem práce je metodika. Autor mohl projevit více samostatnosti při formulování a hodnocení dílčích otázek, což se projevilo i v přebírání celých tabulek, resp. obrázků především z prací M. Krivošeeva 2005 a 2011. Na druhou stranu téma bakalářské práce je široké a vychází výhradně ze zahraniční literatury, a proto větší prostor by byl žádoucí až u vyššího stupně kvalifikační práce.

Téma, které si student zvolil, je pro naše středoevropské prostředí obtížné z hlediska dostupnosti pramenů, ale zároveň potřebné, a to zejména z důvodu četných kontaktů mezi různými kulturními okruhy a kulturami, k nimž docházelo velmi intenzivně v pozdní antice. Domnívám se, že téma autor zvládl v rámci nároků kladených na bakalářské práce a práci doporučuji k obhajobě se známkou B.

Podpis autora posudku:

21. 8. 2023